

Rapport till utbildningsnämnden

**Utbildningsförvaltningens säkerhetsarbete 2023 Dnr:
0147/24**

2024-01-22

Innehåll

1	Utbildningsförvaltningens säkerhetsarbete 2023	3
2	Fysisk säkerhet	3
2.1	Skadekostnader	3
2.2	Systematiskt brandskyddsarbetet (SBA)	4
2.3	Kamerabevakning	5
3	Personsäkerhet	5
4	Informationssäkerhet.....	6
5	Krisberedskap	7
6	Samhällsskydd	8
6.1	Civilt försvar	8
7	Förvaltningens samlade bedömning av säkerhetsnivån.....	8

1 Utbildningsförvaltningens säkerhetsarbete 2023

Utbildningsförvaltningens verksamhet omfattar en lokalyta på omkring 190 000 m² fördelat på gymnasieskolor, anpassade gymnasieskolor, vuxenutbildning och yrkeshögskola, område Stadsgemensamt samt staben. I verksamheten finns omkring 2 500 medarbetare och 16 000 elever och studerande, varav knappt 11 000 elever inom gymnasie-/ anpassad gymnasieskola och drygt 5 000 studerande inom vuxenutbildning och yrkeshögskola.

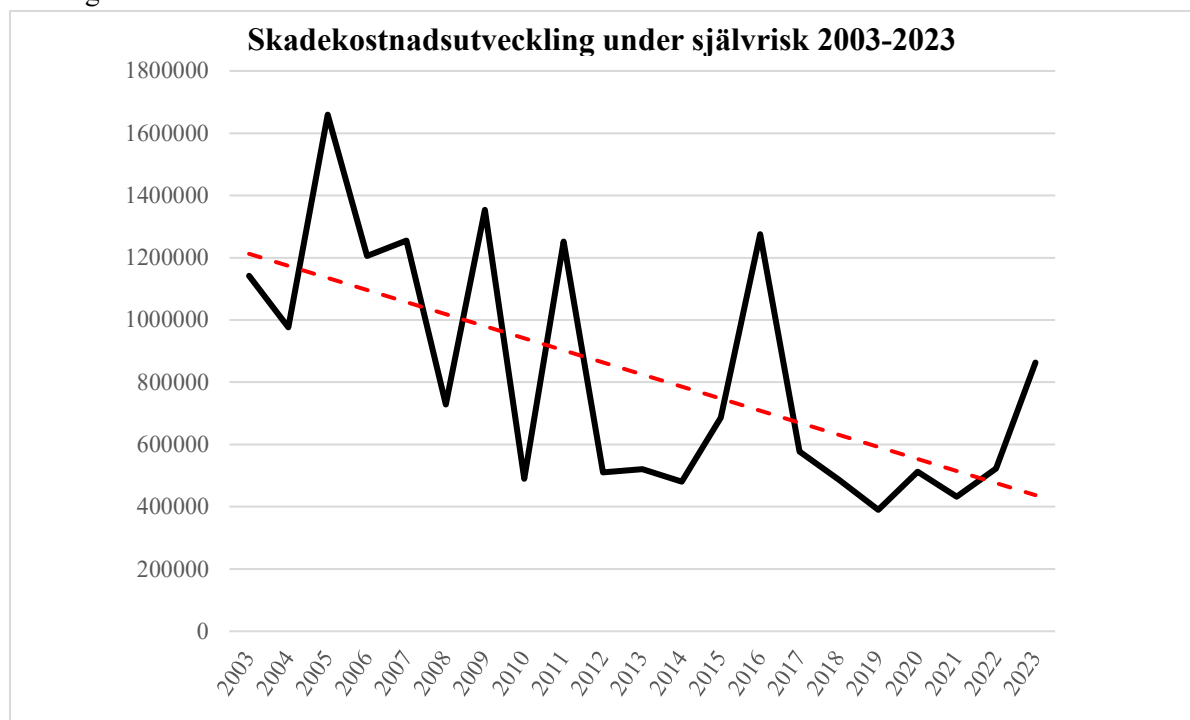
Säkerhetsarbete syftar till att skydda människor, egendom, miljö och samhällets funktionalitet. I skolverksamhet – som i all annan verksamhet - är det viktigt att arbeta för en god arbetsmiljö samt att värdegrundsfrågor och ordningsregler är väl kända. Trygghet och säkerhet för elever, studerande och medarbetare är centralt i verksamheten. En trygg skola bygger på goda relationer mellan skolans aktörer, tydliga rutiner samt genomtänkta och kostnadseffektiva tekniska lösningar som bland annat larm- och låssystem.

Följande rapport beskriver kortfattat det viktigaste inom områdena fysisk säkerhet, personsäkerhet, informationssäkerhet, krisberedskap, samhällsskydd och samverkan.

2 Fysisk säkerhet

2.1 Skadekostnader

Som framgår av Figur 1 nedan pendlar förvaltningens skadekostnader under självrisk mellan cirka 390 tusen kronor till 1,6 miljoner kronor om året sett över tid. Som framgår av figuren har skadekostnaderna en nedåtgående trend. De höga siffrorna för 2016 baserade sig på fyra omfattande sabotage via vattenskador.

I Tabell 1 nedan redovisas hur förvaltningens samlade skadekostnader under självrisk 2023 fördelar sig mellan olika skadekategorier och som jämförelse finns bokfört utfall år 2014 - 2023.

Skadekostnader under självrisk speglar delvis hur utsatt skolan är för skadegörelse av skilda slag.

Säkerhetssamordnarens och verksamheternas bedömning är att skadekostnaderna kan minskas ytterligare genom ökad användning av kameror för bevakning exempelvis i korridorer, vid elevskåp eller avsides områden med begränsad vuxennärvaro.

		Tabell 1: Skadekostnader per huvudkategori								
Skadekategori	2023 Tkr	2022 Tkr	2021 Tkr	2020 Tkr	2019 Tkr	2018 Tkr	2017 Tkr	2016 Tkr	2015 Tkr	2014 Tkr
Stöld och inbrott	77	23	6	0	7	26	89	81	170	38
Glaskross	168	169	79	28	38	178	214	210	120	102
Klotter	30	48	43	46	20	46	5	10	12	13
Övrig vandalisering	234	9	56	208	70	106	140	282	75	79
Brand	20	17	7	7	0	0	16	5	0,6	45
Vattenskador	0	0	0	0	0	35	1	617	0	164
Larm*	325	253	238	223	250	96	99	57	187	27
Övriga skadekostnader	9	4	3	0	5	0	13	14	11	13
Summa	863	523	432	512	390	487	577	1 276	687	481

* avser larmuttryckning hos bevakningsbolag och räddningstjänstens obefogade uttryckningar.

Vi noterar en ökning av skadekostnader jämfört med föregående år och kommer analysera orsakerna till detta.

Under 2023 har förvaltningen erhållit skadeförebyggande bidrag på ca 200 000 kr från Göta Lejon.

Bidraget har vi erhållit för kostnader kopplade till åtgärder för att göra entréerna vid

Angeredsgymnasiet tryggare och säkrare samt åtgärder på Katrinelundsgymnasiets produktionskök som ska öka brandsäkerheten.

2.2 Systematiskt brandskyddsarbetet (SBA)

Enligt stadens säkerhetspolicy ska säkerhetsnivån i verksamhetens systematiska brandskyddsarbete (SBA) årligen följas upp och resultatet återrapporteras till nämnden. I slutet av år 2023 genomfördes en enkät där skolorna/verksamheterna besvarade frågor angående det systematiska brandskyddsarbetet. Enkätens utgångspunkt är de krav som finns på SBA i stadens riktlinje och i förvaltningens säkerhetsprogram. De grundläggande kraven i det systematiska brandskyddsarbetet är följande:

1. Det ska finnas en tydlig brandskydds- och utrymningsorganisation.
2. Varje verksamhet ska ha en verksamhetsbeskrivning.
3. Varje verksamhet ska årligen följa upp och värdera sina riskanalyser avseende vad som kan orsaka brand, de risker som uppstår vid brand, sannolikhet för att brand uppstår, en brands konsekvenser för verksamheten samt åtgärder för att minimera brandtillbud.
4. Utbildning och övning ska genomföras regelbundet med all personal och elever/studerande.
5. Varje byggnad ska ha en byggnadsbeskrivning och teknisk beskrivning.
6. Varje verksamhet ska ha en egenkontroll och uppföljning.

I enkäten har verksamheterna beskrivit sina rutiner och arbetssätt och identifierat ett antal brister. Alla verksamheter har en tydlig brandskydds- och utrymningsorganisation som också övas regelbundet. Information om SBA ges, i huvudsak, vid arbetsplatsträffar och vid utrymningsövningar samt hanteras i samverkansgrupper. Nyanställda informeras vanligtvis vid anställningstillfället. Kunskapen om brandrisker är hög och antalet incidenter få. Egenkontroller och uppföljning av åtgärder sker enligt fastställda rutiner. Alla är också medvetna om sina egna förbättringsområden för att långsiktigt säkerställa ett fullgott brandskyddsarbete. De förbättringsområden som flera verksamheter beskriver handlar om riskanalyser samt plan för utbildning och övning. Som helhet visar enkäten att det bedrivs ett målmedvetet systematiskt brandskyddsarbete med klara och tydliga strukturer.

Under våren 2023 identifierade utbildningsförvaltningen tillsammans med Räddningstjänsten Storgöteborg ett större utbildningsbehov i brand och hjärt- och lungräddning vilket medfört en större utbildningsinsats där ca 400 medarbetare genomgått brandutbildning och ca 200 medarbetare genomgått hjärt- och lungräddningsutbildning genom Räddningstjänsten Storgöteborg.

Incidenter som har uppstått i samband med räddningstjänstens uttryckningar har huvudsakligen involverat rökning, sabotage eller eldning i papperskorgar på toaletter eller i omklädningsrum. Bränderna har generellt sett varit begränsade och oftast släckts av sig själva innan räddningstjänsten har hunnit fram.

2.3 Kamerabevakning

Utbildningsförvaltningen har idag kamerabevakning på sju skolor, inom områden dit allmänheten inte har tillträde, med närapå ett hundra kameror totalt. Utbildningsnämnden fattade 2018 beslut om att ansöka om kamerabevakning på en av skolornas huvudentré som betraktas som allmän plats. Datainspektionen fattade 2019 beslut om att ge utbildningsförvaltningen tillstånd till kamerabevakningen och de två kamerorna installerades under 2019.

Bevakningen är koncentrerad till platser där olika typer av incidenter har förekommit. All kamerabevakning styrs av det stödmaterial som förvaltningen tagit fram. Det betyder bland annat att all kamerabevakning är samverkad med personalorganisationerna samt att elever och föräldrar är informerade. Vi kan se klart positiva trender av kamerabevakningen genom att antalet polisanmälningar minskat på de berörda skolorna samt att också elever och medarbetare upplever ökad trygghet i skolan.

2023 har ett utbildningsområde inkommit med ansökan om kameraövervakning. Ansökan avser kamerabevakning dit allmänheten inte har tillträde.

Beslut om kamerabevakning på icke allmän plats i skolan fattas genom delegationsbeslut av förvaltningsdirektören. Beslut om kamerabevakning på platser dit allmänheten har tillträde beslutas av Integritetsskyddsmyndigheten.

3 Personsäkerhet

Av stadens riktlinje för personsäkerhet framgår att arbetet ska bedrivas inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet med tyngdpunkt på förebyggande aktiviteter för att skapa en trygg miljö.

Inom förvaltningen bedrivs personsäkerhetsarbetet inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet, vilket innebär att respektive chef är ansvarig.

Stadens riktlinje för personsäkerhet anger att regelbundna riskbedömningar ska göras och dokumenteras. Inom ramen för det systematiska arbetsmiljöarbetet genomförs riskbedömningar i dokumentet -Arbetsmiljöplan. På lokal nivå genomförs organisatorisk och social arbetsmiljöromd samt fysisk arbetsmiljöromd där frågor om hot och våld behandlas. Dessutom tas årligen handlingsplaner fram som är kopplade till resultatet av medarbetarenkäten. I medarbetarenkäten ingår frågeområden som rör hot och våld, vilket innebär att problem inom dessa områden kan identifieras.

Uppföljning av personsäkerhetsarbetet genomförs inom ramen för uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Under 2023 har förvaltningen köpt in ett digitalt utbildningsmaterial med inriktningen pågående dödligt våld (PDV). Utbildningen beskriver PDV, förebyggande arbete, förberedelse samt hur man kan eller ska göra vid hotfulla och farliga situationer. Målet med utbildningen är att alla medarbetare ska genomgå den och öka sin kunskap och förmåga i detta ämne. Det digitala utbildningsmaterialet blir ett komplement till annan utbildning.

Under hösten 2023 har chefer inom utbildningsverksamheten genomgått en kompetenshöjande utbildning i våldsbejakande extremism (VBE), där syftet varit att introducera dem i ämnet på en övergripande- samt lokalnivå, hur radikaliseringsprocessen kan se ut och vart medarbetare kan vända sig för att få råd och hjälp.

Förvaltningen har under året upprättat och reviderat rutiner avseende hot och våld, PDV samt hantering av misstänkta brott i skolan. Även Säkerhetsprogrammet har reviderats.

4 Informationssäkerhet

Under 2022 och 2023 avslutades flera av förvaltningens större IT-projekt, vilka omfattar implementeringen av en ny digital lärplattform (NDLP), införandet av ett nytt elevadministrativt system (NAIS), och införandet av system för digital informationsförvaltning. Dessa projekt har utgjort en central del i förvaltningens arbete för att modernisera och effektivisera de digitala verktygen och förenkla vardagen för skolorna. Detta har inneburit att arbetet med informationssäkerhet under 2023 inte i lika stor utsträckning har varit knutet till projekt.

Under 2023 har informationssäkerhetsarbetet bedrivits i något mindre omfattning än planerat då tjänsten som informationssäkerhetssamordnare var vakant del av året. Tjänsten är nu tillsatt.

Det huvudsakliga fokuset i arbetet har varit dataskydd, där flera konsekvensbedömningar har genomförts, bland dessa kan nämnas Digitala navet. Ett antal personuppgiftsincidenter har anmälts till Integritetsskyddsmyndigheten. Flera av dessa personuppgiftsincidenter har varit gemensamma med övriga förvaltningar i staden. Den enskilt största incidenten under 2023 var hackerattacken mot Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) som i staden primärt drabbade Utbildningsförvaltningen och Grundskoleförvaltningen. Attacken resulterade i att ett antal av förvaltningens system låg nere i nästan en arbetsvecka. Då GR hanterar gymnasieantagningen innebar attacken att även antagningen låg nere under samma period.

Uppföljningen av arbetet med dataskyddsförordningen har gjorts av dataskyddsombudet och resultatet av detta avser dataskyddsenheten att rapportera till nämnden i början av 2024. Utifrån den granskning

dataskyddenheten genomförde 2022 fick utbildningsförvaltningen rekommendationer att arbeta med följande områden:

Kontrollpunkt 4: Personuppgiftsregister

Kontrollpunkt 6: Utbildning

Kontrollpunkt 11: IT-system och digitala verktyg

Under 2023 har behandlingsregistret utökats något och innehåller nu totalt 201 behandlingar.

Personal på avdelningen för digitalisering och innovation som hanterar större mängder personuppgifter och har höga behörigheter har genomgått utbildningar i dataskydd.

Avseende IT-system och digitala verktyg bestod rekommendationerna huvudsakligen av att förvaltningen behöver se över hanteringen av medarbetares behörigheter till digitala verktyg och IT-system samt ta fram rutiner för att kontrollera att dessa verktyg används på rätt sätt.

Under året har förvaltningen fastställt två styrande dokument, "Anvisning för roller och ansvar inom informationssäkerhet och dataskydd" samt "Rutin för behörighetshantering i verksamhetssystem inom skola", för att definiera ansvar och ge vägledning i dessa frågor.

5 Krisberedskap

Den svenska krisberedskapen följer tre principer som bland annat innebär att den som har ett ansvar för en verksamhet har det även under en kris. För vår verksamhet innebär det att varje skola har en lokal krisgrupp, varje utbildningsområden ska kunna etablera en krisgrupp som stöd till de drabbade verksamheterna och förvaltningen har en central krisgrupp. De olika nivåerna aktiveras beroende på krisens omfattning och förväntade utveckling.

Under 2023 har utbildningsförvaltningen tagit fram en handlingsplan avseende nödvattenförsörjning samt implementerat en gemensam mall för lokala krisledningsplaner i syfte att kvalitetssäkra och stödja verksamheterna i krisledningsarbetet.

Kommuner har ett långtgående ansvar för att skydda befolkningens liv och hälsa och för att upprätthålla vissa samhällsviktiga funktioner. Detta innebär att kommunen behöver ha förberedda beredskapsåtgärder om exempelvis många invånare skulle drabbas av ett avbrott i el- eller värmeförsörjningen.

En av åtgärderna kan vara att ha förmågan att snabbt kunna upprätta trygghetspunkter dit behövande kan vända sig till i händelse av större kris i samhället. Mot bakgrund av detta så har stadsfastighetsnämnden fått i uppdrag av kommunfullmäktige att projektera och återkomma med förslag. Utbildningsförvaltningen ingår i arbetet då en av skolorna är aktuell i kartläggningen och snabbt ska kunna ställa om och bli en trygghetspunkt.

6 Samhällsskydd

För att stärka möjligheten till kommunikation och informationsdelning vid samhällsstörningar gav Regeringen i uppdrag åt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) att arbeta fram ett nationellt system för detta. Systemet heter WIS (webbaserat informationssystem) och används idag av samtliga kommuner och regioner för att kunna dela information före, under och efter en samhällsstörning. Sedan hösten 2019 är utbildningsförvaltningen en aktör i WIS och deltar bland annat i för staden gemensamma övningar.

6.1 Civilt försvar

Utbildningsförvaltningen är en del av Sveriges totalförsvar. I Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap framgår det att nämnder och bolag ska ta fram en beredskapsplan för att stärka Sveriges förmåga när regeringen beslutar om höjd beredskap.

Utbildningsförvaltningen har under 2023 tagit fram en beredskapsplan för höjd beredskap, krigsorganisation samt bemanningsplan kopplat till det. Man har även i detta arbete omhändertagit det ansvar utbildningsförvaltningen har inom staden och utsedda resursfunktioner.

7 Förvaltningens samlade bedömning av säkerhetsnivån

Säkerhet och trygghet är ett område som ständigt förändras. Nya riktlinjer och lagar kan ställa nya krav på vårt arbete samtidigt som förändringar i omvärlden gör att vårt arbete hela tiden behöver utvecklas.

Kamerabevakning på berörda skolor har gett en positiv effekt avseende upplevd trygghet på skolorna. Det systematiska arbetsmiljöarbetet är väl utvecklat och uppföljningen visar inte på några påtagliga brister inom området personsäkerhet.

Brandskyddsarbetet är redan väl utvecklat, men de påbörjade utbildningsinsatserna från 2023 kommer att fortsätta under 2024 för att ytterligare stärka verksamheterna.

Göteborgs Stad planerar att använda IT-stödet Embrace för brottsförebyggande arbete och för att skapa en stadsgemensam lägesbild. Under 2024 kommer det att lanseras i utbildningsförvaltningen. Staden strävar efter att förbättra lägesbilsarbetet genom samverkan enligt Lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande (SFS 2023:196).

Förvaltningen har ett bra samarbete med polis, räddningstjänst och andra förvaltningar samt andra aktörer. Förvaltningen bedömer att organisationens krisberedskap är på en bra nivå.

Som helhet bedömer vi att förvaltningens säkerhetsarbete är på en bra nivå.

Amir Machiani
Säkerhetsstrateg

Malin Ung
Ekonomichef